

בר יוחאן
יסוד עור-ם

סיס לא יאיר אור הודות

© הרישיון הייחודי לסיס לא יאיר אור הודות

מתכוננים לאירוע הסיום הגדול
כ"ה באלול - היכל "יד אליהו"
להצטרפות ללימוד הזוהר היזמי
053-314-3242

תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמא שליט"א
לפרשת השבוע

פרשת מטות

פרשת מטות

**"נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים אַחַר
תֹּאסֹף אֶל עַמִּיךָ"**

**הכרת הטוב צריכה להיות עם כל דבר
שנעשה עם האדם גם הקטן ביותר**

כל דבר בתורה הקדושה משפיע על האדם בחלק אחר מהנפש של האדם ויש דברים קדושים שמרוממים את כל האדם לדברים נשגבים וגבוהים ביותר, וכך דוד המלך אומר (תהלים לה, ו) **"כָּל עֲצֻמוֹתַי תֹּאמְרֶנָּה ה' מִי כְמוֹךָ"** יש דברים שמרוממים את כל העצמות והמהות של האדם לדרגות ודברים קדושים ביותר.

בפרשת השבוע אנו מוצאים דבר של פלא גדול, הקב"ה אומר למשה רבנו **"נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים אַחַר תֹּאסֹף אֶל עַמִּיךָ"**, הקב"ה אומר למשה רבנו אחרי שיגמור את הנקמה של בני ישראל מהמדיניים, יפטר מהעולם ומשה רבנו בא לבני ישראל ומשנה ואומר לבני ישראל לנקום את נקמת השם במדיין. הקב"ה אומר לו שזו נקמה של בני ישראל ומשה רבנו אומר להם שזו נקמת השם. רואים פה איך למרות שמשה רבנו יודע שאחרי המלחמה הזו הוא צריך למות, משה רבנו לא מחכה ולא מתעכב אלא מזרז את בני ישראל לרוץ מהר למלחמה

ולנצח אותה. למרות שמשה יודע שימות בסופה, בגלל כבוד השם וכבוד עם ישראל משה רבנו לא ממתין.

אור החיים הקדוש מקשה קושיה חזקה ביותר, הקב"ה ציווה את משה רבנו ללכת למלחמה של מדיין ואח"כ להיאסף אל עמו, אבל משה רבנו לא יוצא למלחמה אלא לוקח את פינחס בן אלעזר שהוא יצא למלחמה. שואל אור החיים הקדוש שאלה חזקה ביותר, הקב"ה מצווה את משה רבנו לצאת למלחמה מדוע הוא שולח את פינחס ולא יוצא הוא בעצמו? ועוד שאלה מדוע משנה משה רבנו את הלשון ואומר "נְקַמְתָּ ה' בְּמִדְיָן" במקום "נָקַם נְקַמְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"?

אלא אפשר לומר פה יסוד גדול שצריך ללמוד אותו בנפש שלנו, התורה הקדושה אומרת לנו שלאדם צריכה להיות הכרת הטוב בכל כוחו. מי שיש לו הכרת הטוב, המעלה והדרגה שלו גדולה ביותר. אדם שאין לו הכרת הטוב פגום מהיסוד שלו, הכרת הטוב היא אחד הדברים החשובים שהתורה ציוותה אותנו עליה.

וכן רואים הגמרא דורשת (ב"ק צב:) על הפס' "לא תתעב אָדְמִי כִּי אַחִיךָ הוּא לֹא תִתְעֵב מִצְרִי כִּי גֵר הָיִיתָ בְּאֶרֶץ צוּר" (דברים כג, ח). התורה אומרת לא לתעב מצרי כי היינו גרים בארצם, איך אפשר לומר שאנחנו חייבים הכרת הטוב למצרים, הרי המצרים עינו את עם ישראל במשך מאתיים ועשר שנים עבודת פרך, פרעה היה הורג ושוחט ילדים להתקלח בדם שלהם, אבל עם כל הרע שעשו לנו התורה אומרת לא לתעב מצרי כי בכל אופן גרנו בארצם. מי שעשה לנו פעם טוב אנחנו חייבים לו הכרת הטוב כל החיים. דוד

המלך קורא לאדם שלימד אותו הלכה קטנה "רבי אלופי ומיודעי", כי לימד אותו הלכה קטנה. התורה מלמדת אותנו על הכרת הטוב, דבר שאין שני לו.

אם נסתכל על משה רבנו רבנו של עם ישראל, במכת דם, מכת צפרדע משה רבנו שלח את אהרן אחיו שהוא יביא את המכות האלה. אומר רש"י (שמות ז, ט) לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים ולקה על ידי אהרן. מתי שמשה רבנו היה תינוק, יוכבד אימו של משה פחדה שהמצרים ימצאו אותו ויהרגו אותו בגלל גזירת פרעה "כֹּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיִּאֲרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ" (שמות א, ט) שמה אותו בתוך תיבה ביאור. משה רבנו ניצל בזכות היאור, לכן מתי שהקב"ה מצווה לתת מכת דם, משה רבנו לא יכול לתת את מכת דם וכך גם מכת צפרדע כי משה לא יכול לזרוק אבן לבאר ששתה ממנה מים, משה רבנו מלמד אותנו מהי הכרת הטוב ואיך אדם צריך להתנהג בהכרת הטוב.

וכך גם על מכת כינים שניתנה על ידי אהרן אומר רש"י (שמות ח, יב) בשם המדרש (שמ"ר ח, ז) לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול ולקה על ידי אהרן. מכת כינים באה על המצרים שמחול יצאו כינים, משה רבנו לא נתן את מכת כינים כי מתי שמשה רבנו הרג את המצרי "וַיִּפֶן פָּה וְכַה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיֶּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֶהוּ בַחֹל" (שמות ב, יב) החול עזר למשה להחביא את המצרי שמשה הרג, משה לא נותן מכת כינים מהחול כי נהנה מהחול. אם כך מכת דם, מכת צפרדע ומכת כינים לא נתן משה אלא אהרן כי משה נעזר

ביאור שניצל על ידו ובחול שטמן בו את המצרי וכך לימד אותנו משה רבנו בצורה חזקה ביותר מעלת הכרת הטוב.

אומרים רבותינו הקדושים מתי שברח משה רבנו מפרעה כשרצה להרוג אותו על זה שהרג משה את המצרי, התחבא משה בארץ מדיין מספר שנים. לכן בגלל שהיה במדיין ונהנה מהמדיינים, לא יכל לצאת הוא בעצמו לצאת למלחמה בעצמו כי הוא התחבא בארץ שלהם. לכן משה רבנו שולח את פינחס שיצא למלחמת מדיין כי הוא נהנה מהם כמו שלא יכל לתת את מכות דם צפרדע וכינים, לכן לא יצא למלחמה ושולח את פינחס אפילו שזו הייתה מלחמה חשובה והקב"ה ציוה את משה על אותה מלחמה, לא הלך ושולח את פינחס.

אבל למרות שמשה רבנו לא הלך למלחמה, משה רבנו כן נתן את עצמו וכוחו לאותה מלחמה. אנחנו מוצאים במלחמת עמלק, משה רבנו אומר ליהושע בן נון שיבחר אנשים טובים צדיקים ויראי שמיים לצאת למלחמה. יהושע בן נון אוסף את האנשים ויוצא למלחמה, משה רבנו לוקח איתו את אהרן ואת חור עולה שם על גבעה ומתפלל. מתי שמשה רבנו מרים את ידיו וגבר ישראל ומתי שמשה מוריד את ידיו, עמלק גבר. שואלת הגמרא (ר"ה כט.) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמיים, היו מתגברים ואם לאו היו נופלים.

פה יש לימוד גדול לדורי דורות שצריך לדעת, כל דבר שיש בעולם יש כנגדו שר בשמיים. אפילו עלה שגדל על עץ יש עליו שר בשמיים, לכל דבר בעולם ולכל מדינה

ומדינה בעולם יש את השר שלהם בשמיים. מתי שהשר של מדינה נחלש בשמיים, גם אותה מדינה נחלשת למטה בארץ. וכך אומרת הגמרא (ברכות טז:) רב ספרא מתי שהיה מסיים להתפלל היה אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתשים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. ורש"י במקום אומר בחבורת שרי האומות, שכשהשרים של מעלה יש תגר ביניהם, תיכף יש קטטה בין האומות כדכתיב ועתה אשוב להלחם עם שר פרס.

ומובא במדרש (דב"ר א, כב) ראה החלתי, זה שאמר הכתוב (תהלים קמט, ח) "לְאֶסֶר מַלְכֵיהֶם בְּזָקִים" אמר רבי תנחומא אלו הם מלכי עובדי כוכבים, (תהלים קמט, ח) "וְיִנְכַבְּדוּהֶם בְּכַבְּלֵי בְרוֹז" אלו שריהם של מעלה, שאין הקדוש ברוך הוא פורע מאמה עד שפורע משורה תחלה. כיצד, פרעה וכל המצריים לא שקעם הקדוש ברוך הוא בים עד ששקע לשון תחלה. מנא לן, אמרי רבנן סוסים ורוכביהם אין כתיב כאן, אלא (שמות טו, א) "סוס ורכבו", זה השר שלהן וכשיצאו המצריים לרדף אחרי ישראל תלו ישראל את עיניהם והיו רואין שון של מצרים פורח באויר. מנין, אמר רבי יצחק דכתיב (שמות יד, י) "וְהָיָה מִצְרַיִם נֹסְעֵי אַחֲרֵיהֶם" זה השר שלהן, הוי לאסר מלכיהם בזקים וגו'. ואף סיחון ועוג כשבקשו להזדוג עם ישראל, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, ראה שהפלתי שר שלהן, שנאמר "ראה החלתי תת לפניך". ורש"י במקום אומר כפה שר של אמוריים של מעלה תחת רגליו של משה והדריכו על צוארו.

הגמרא והמדרש האלה הם פחד ואימה שצריך כל אדם להחדיר בנפש שלו, לכל מדינה יש שר בשמיים ומתי

שרואים שתי מדינות פה שרבות ומתווכחות, זה סימן שהשרים שלהם בשמיים רבים ומתווכחים למעלה. וזה עושה שלום במרומיזו הקב"ה לפעמים עושה שלום למעלה במרום בין המלאכים. מתי שהקב"ה לא עושה שלום בין השרים של אומות העולם מתחילה מלחמה למטה. מתי שהשר למעלה מנצח את השר השני, אז המדינה למטה מפסידה לאותה מדינה.

מתי שבני ישראל יצאו ממצרים, אומר המדרש שראו את השר של מצרים באויר פורח וכשראו אותו שנופל ונכנע, אז כל המצרים נפלו ונכנעו בים סוף. כל עוד לא ראו שהשר שלהם נפל, המצריים היו חזקים. אבל כשראו בני ישראל שהשר שלהם נופל, הבינו שהם ינצחו את המצרים והם נכנעו. זה מה שעשה משה רבנו במלחמת עמלק, משה רבנו לא יצא למלחמה שהייתה הקשה ביותר אי פעם לעם ישראל ולא תהיה מלחמה כזו קשה עד מלחמת גוג ומגוג, צבאות השמיים נלחמו ולמטה נלחמו, משה רבנו נלחם בצבאות השם בקדושה וטהרה הרים את ידיו ונלחם בעמלקים למטה, דרך המלאך שלהם למעלה ומתי שמשה הוריד את ידיו, אז העמלקים גברו ומלחמה זו הייתה קשה שיהושע נלחם פיזית עם העמלקים.

והזהרה הקדוש אומר (ח"ג) שלנצח את עמלק אי אפשר בדור הזה אלא להחליש אותו, כי עמלק זה ס"מ והוא השטן ועד שלא יבוא המשיח אי אפשר להכחיד את הס"מ ולמחוק את השטן לנצח, אז יגמר כל הכוח של הסטרא אחרא. אבל בינתיים אפשר להחליש את כוחו של עמלק שהוא היצר הרע הס"מ, על ידי שדבקים בתורה ובמצוות

ובמעשים טובים מכניעים את היצר הרע ומורידים את כוחו ויש לנו חלק במצוה של מחיית עמלק כי ס"מ הוא שרו של עמלק.

אם כך משה במלחמת עמלק נלחם בשמיים ויהושע נלחם בארץ, כך גם במלחמת מדיין משה לא יכל להילחם במדיין פיזית כי נהנה מהם והתחבא בארצם, אלא משה לקח את פינחס שעמד ועשה את המעשה הגדול להרוג את זמרי בן סלוא ואותה אשה טמאה. פינחס יצא למלחמה עם כל הצדיקים "אֵלֶּף לְמִטָּה אֶלֶף לְמִטָּה" והגמרא אומרת (סוטה מד.) שמי שיצא למלחמה לא דיבר בין תפילין של יד לתפילין של ראש, המחשבה והלב היו מחוברים ומשועבדים לאבינו שבשמיים שעבוד גדול ביותר, וכך משה רבנו שלח את פינחס למלחמה הגשמית בארץ והוא נלחם בשמיים את המלחמה הרוחנית לקדש את עם ישראל ולנצח את שרו של מדיין למעלה, כדי שבני ישראל יוכלו לנצח את העם של מדיין למטה.

וצריך לדעת שהמלחמה עם מדיין הייתה כ"כ קשה ורגישה, כי המדיינים קלקלו בעם ישראל את המחשבה הם הכניסו בעם מחשבות לא טובות, החטיאו את עם ישראל בעריות ואחרי כן פגמו במחשבות של עם ישראל והיו עולות מחשבות פגומות של עריות בראש של בני ישראל. דבר זה היה חמור וקשה ביותר ולכן היה צריך להילחם ולהוריד את זה כדי לנקות את זה וכל עוד שהמדיינים היו חיים זה היה משפיע השפעה גדולה וקשה על עם ישראל, כי מתי ששורש הבעיה קיים בעולם זה משפיע חזק על האדם שפעם היה קשור לאותו עניין.

יש סיפור גדול על ה"דברי יואל" רבי יואל מסאטמר שאפשר ללמוד ממנו הרבה מוסר, מסופר שפעם אחת נסע במנהטן בניו יורק במונית, בעל המונית נהג גוי הדליק שירים בקול של אשה ששרה. רבי יואל אמר לגבאי שיגיד לו לכבות, אבל הנהג מונית אמר שהוא רוצה לשמוע ולא רוצה לכבות. כל הדרך היו שירים של אותה אישה ואיך שהגיעו לבית, רבי יואל הוריד את הבגדים ואמר לגבאי מיד שישרוף את הבגדים. הגבאי שאל את רבי יואל למה לשרוף אותם, הם כמעט חדשים. אמר לו רבי יואל משום שבבגדים האלה שמעתי דברים לא טובים וזה ישפיע השפעה רעה לכן תשרוף את זה.

גם במלחמת מדיין, המדיינים והמדייניות החטיאו את בני ישראל במחשבות רעות וכל עוד הם חיים הם משפיעים השפעה רעה, לכן משה רבנו ציוה וחייב להרוג את כולם, כי כל עוד שהם חיים הם משפיעים השפעה רעה ולא טובה על עם ישראל. לכן יובן, הקב"ה אומר שזו נקמת בני ישראל במדיין ומשה רבנו אומר נקמת השם כי זו נקמה של בני ישראל ובתוכה טמון נקמת השם, כי כל עוד שהם חיים הם מכניסים את המחשבות הלא טובות והרעות שמורידים את האדם מדברים גדולים וקדושים לדברים נמוכים. המלחמה הזו הייתה קשה וכל דור ודור האדם צריך להילחם בכל מה שמכניס בדעתו מחשבות פגומות להתרחק מזה ולהרחיק את זה, כל עוד יש לאדם מחשבות פגומות הוא לא יכול להגיע לתיקון השלם ולרומם את עצמו למקומות גבוהים וקדושים.

**"וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וּלְבְנֵי גַד עֲצוּם
מְאֹד"**

**בכוח הענווה שהייתה בשניים וחצי
השבטים זכו שמשא רבנו סמל הענווה
נקבר בשטחם**

בפרשת השבוע אנו רואים את כל הדין ודברים שהיה בין שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו אחרי שביקשו להישאר בחוץ לארץ ולא להיכנס לארץ ישראל. אחרי כן התורה מצוה ששבט מנשה שלא ביקש להישאר בחוץ לארץ, גם הוא ישאר איתם בעבר הירדן. והתורה הקדושה אומרת "וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וּלְבְנֵי גַד עֲצוּם מְאֹד.. וַיֹּאמְרוּ אִם מִצְאָנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָה אֶל תַּעֲבֵרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן"

אומרים רבותינו הקדושים אחת הסיבות שלא רצו לעבור הייתה "מקנה רב", לשבט ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה היה קניין ברב שלהם, היה להם קשר גדול ואחיזה חזקה במשה רבנו, היו תלמידים מובהקים שכל מהות החיים שלהם הייתה משה רבנו. מתי שהבינו שמשא רבנו עתיד שלא להיכנס לארץ ישראל ולהיקבר בעבר הירדן עמדו וביקשו בתוקף להישאר בחוץ לארץ ולא להיכנס לארץ, כי לא רצו שהרב שלהם יקבר והם לא יהיו לידו לכן רצו להישאר ושם תהיה נחלתם, כך גם זכו שהנחלה שלהם תהיה איפה שמשא רבנו קבור.

וואים פה דבר מפחיד, שבט ראובן ושבט גד מצטערים
 צער גדול שמשה רבנו לא יקבר בארץ ישראל אלא בעבר
 הירדן ומוותרים על השאיפה של כל יהודי להיכנס לארץ
 ישראל כדי להיות ליד הקבר של הרב שלהם, משה רבנו.
 והגמרא מספרת (סוטה יג): **א"ר יהודה אילמלא מקרא כתוב**
אי אפשר לאומרו היכן משה מת בחלקו של ראובן דכתיב
(דברים לד, א) "וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֲרֵבַת מוֹאָב אֶל הַר נֹבֹ רֹאשׁ
הַפְּסָגָה" ונבו בחלקו של ראובן קיימא, דכתיב (במדבר לב, לז)
"וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת חֶשְׁבוֹן וְאֶת אֶלְעֵלָא וְאֶת קְרִיַתִּים. וְאֶת
נְבוֹ". והיכן משה קבור בחלקו של גד דכתיב (דברים לג, כא)
"וַיֵּרָא רֹאשִׁית לֹו כִּי שָׁם חָלַקְתָּ מַחֲקֶךָ סְפוֹן" וגו' ומחלקו
של ראובן עד חלקו של גד כמה הוי, ארבעה מילין. אותן
ארבעה מילין מי הוליכו? מלמד שהיה משה מוטל בכנפי
שכינה ומלאכי השרת אומרים (דברים לג, כא) "צִדְקַת ה' עֲשָׂה
וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל".

לא מצאנו שמישהו הרים את ארונו של משה, את
 ארונו של אהרן הרימו שמונים אלף בחורים שנקראו בשם
 אהרן ונולדו אחרי שההורים שלהם עמדו להתגרש, אהרן
 עשה שלום והחזיר ביניהם ומזה נולד לכל זוג בן שקראו לו
 אהרן לכבודו של אהרן. משה רבנו נפטר בשטחו של ראובן
 ומלאכי השרת והשכינה לקחו את גופו של משה רבנו
 והובילו אותו לשטחו של שבט גד ששם נקבר וזה כי היה
 להם מנקה רב, קניין רב ברב שלהם. זו המעלה והגדולה של
 צדיקי אמת שאוהבים את הרב שלהם אהבת אמת ומוכנים
 לאבד את כל עולמם להיות קרובים לרב שלהם ומושפעים
 מהקדושה של רבם. צריך להבין אם כך מדוע זכו רק שבט
 ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה, למה דוקא הם ביקשו

להישאר עם הרב שלהם, מה מיוחד בשבטים אלו ולא שבטים אחרים?

אלא אולי אפשר לפרש על פי דברי רבותינו הקדושים ולומר יסוד גדול, התורה הקדושה אומרת לנו על משה רבנו שהוא סמל הענווה "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנִיו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (במדבר יב, א) האדם העניו ביותר שהיה, המדרש אומר (אבות דרבי נתן ט, ב) שמשה רבנו היה מרגיש נמוך אפילו ממוכה שחין אדם שכל גופו מלא פצעים. אפילו שהגיע משה רבנו לדרגה הגבוהה ביותר שעלה לשמיים ודיבר עם הקב"ה פנים אל פנים והוריד את התורה, בכל אופן היה עניו ופשוט ביותר.

וכך ניתן לראות ענווה אצל שבט גד, אצל שבט ראובן ואצל שבט מנשה. יעקב אבינו לפני פטירתו קורא לבניו ומדבר איתם, כשמגיע לבנו ראובן הבן הבכור של יעקב אבינו, אומר לו "רְאוּבֵן בְּכָרִי אַתָּה כָּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנֵי יִתְרֵ שְׂאֵת וַיִּתֶּר עֵז" (בראשית מט, א) ראובן הוא מהטיפה הראשונה של יעקב אבינו ורואים שיעקב אבינו לא נותן לראובן שום מעמד ושום אחיזה לא בהנהגה של עם ישראל, לא בקירבה בין האחים, שבט ראובן היה כמו כל אחד השבטים הרגילים על אף שהיה בכור.

ילד אחר שהיה רואה שאחיו יהודה מקבל את המלוכה, שאחיו יוסף מקבל את הבכורה ואותו מזניחים ועוזבים בצד, בוודאי היה ממורמר שלא קיבל לא כהונה ולא לוויה, לא מלוכה, היה כעוס ועצוב. אבל ראובן קיבל את הכל בשמחה ובאהבה, לא כעס ולא התמרמר משום שיש בו את מידת הענווה, מי שיש בו את מידת הענווה אז הוא

לא חושב שמגיע לו משהו, אין לו שום טענה ואין לו שום דרישה, אין לו כלום. ראובן היה בעל ענווה והחזיר בבניו ובזרעו אחריו שלא תהיה להם שום טענה ושום בקשה, שיקבלו את הכל באהבה.

אם נסתכל על שבט גד, בני ישראל במדבר היו הולכים על פי הדגלים, לכל קבוצה של שבטים היה דגל ואחד היה בראש הדגל שמרים אותו. בצורה שהלכו במדבר כך סידר יעקב אבינו שיקחו אותו בלוויה שלו, כל ארבע שבטים תחת דגל אחד. בקבוצה של שבט גד היה את שבט דן שהוא הרים את הדגל, גד היה בכור לבלהה אימו ויכל גם לבקש להרים את הדגל, דן גם בן השפחות אבל גד לא ביקש ולא התווכח עם יעקב אבינו או עם השבטים בזמן הלוויה, מקבל את הכל באהבה גם במשך ארבעים שנה ולא מבקש אפילו לזמן מועט להרים את הדגל אלא נשאר בשקט מבלי לבקש גדולה או תפקיד לעצמו, דבר שמראה על ענווה עצומה ולכן משה רבנו מוצא דוקא במקום הזה עם שבט גד מכנה משותף, להיקבר בנחלתו של שבט גד.

וכך גם נראה אצל מנשה, ליוסף יש שני בנים מנשה הבכור ואפרים, יוסף אוהב ומקרב את אפרים שהוא הבן הקטן. לא מצאנו שום מקום שמנשה התלונן או שהייתה לו טרזניה למה מקרבים ומכבדים את אחיו הקטן ולא הוא הראשון.

לכן זכו שבט ראובן שבט גד ושבט מנשה שמשה רבנו סמל הענווה, נוח וטוב לו להיפטר במקום של אנשים שמחזיקים את עצמם במידת הענווה, ללא שום גאווה ומחשבה של גדולה. מי שיש לו מידת הענווה, מידתו רמה

ביותר אז יש לו חלק בתורה של רבו ובעבודת השם של רבו. בגלל שהיה לשבטים קניין ברב שלהם, כמו שהרב שלהם עניו מכל אדם אף הם זכו שמידת הענווה תהיה שזורה וחקוקה בהם ושרבם יקבר לידם.

"וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבָנֵי רְאוּבֵן וְלְבָנֵי גַד עֲצוּמִים מְאֹד"

אדם שלא נזהר מגזל ומכסף לא כשר
גורם לילדיו שיצאו לתרבות רעה

בפרשת השבוע התורה הקדושה אומרת "וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבָנֵי רְאוּבֵן וְלְבָנֵי גַד עֲצוּמִים מְאֹד... וַיֹּאמְרוּ אִם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְתֵן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן" באים שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו ומבקשים שלא רוצים להיכנס לארץ אלא להישאר בחוץ לארץ. נשאלת השאלה למה מבקשים השבטים שלא להיכנס לארץ הרי מי לא ירצה להיכנס לארץ הקודש, ארץ אשר עיני ה' בה מראשית השנה ועד אחרית השנה, ארץ שכל אבותינו ואבות אבותינו השתוקקו והתפללו להיכנס אליה. אם כך מדוע עמדו בתוקף ולא רצו להיכנס לארץ ישראל?

אז אולי אפשר לפרש ולומר, שלמה המלך אומר (משלי כב, ו) "חֶזֶק לְנַעַר עַל פִּי דְרָכּוֹ גַם פִּי יִזְקֶינָה לֹא יִסּוֹר מִמֶּנָּה" התורה הקדושה אומרת שהאדם צריך לחנך את ילדו בצורה טובה ביותר, שגם אם האדם מתבגר וחולפות השנים מהחינוך שחנך את הילד, הדברים ישארו אצל המבוגר ממה שחונך

בילדותו. איך שמחנכים את הילד בילדותו, זה ישאר אצלו עד שיתבגר. צריך לדעת שהטבעים האלה והדרך שחונך בה אותו ילד לא ישארו רק אצלו, אלא זה גם ישאר חקוק אצל הסבות והילדים והנכדים, לדורי דורות זה נשאר אצל המשפחה.

וכך מובא במדרש (בר"ר עב, א) "וַיִּלְךָ רְאוּבֵן בְּיָמָי קְצִיר חִטִּים" (בראשית ל, יד) "חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרָכֹוּ גַם פִּי יִזְקִין לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה" (משלי כב, ו). המדרש אומר את הפסוק במשלי על ראוּבֵן שהלך בימי קציר חִטִּים ומצא דודאים. צריך להבין מה הקשר בין חנוך לנער על פי דרכו לבין מה שהתורה מספרת על ראוּבֵן שהלך בימי קציר חִטִּים ומצא דודאים? איך שניהם קשורים אחד לשני?

אלא ידוע שבארץ ישראל צריך להיזהר זהירות גדולה ביותר מתי שיש לאדם צאן ובקר שלא להיכשל ח"ו בגזל, שהבהמות לא ירעו בשדות זרים ולא יאכלו גזל. כך אומרת הגמרא (ב"ק עט:ו) אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל אבל מגדלין בסוריא ובמדברות של ארץ ישראל. והגמרא שם מביאה מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מליבו, היו לו כאבים גדולים בליבו, הרופאים אמרו שהרפואה של אותו אדם היא לינוק חלב רותח, הביאו לו עז וקשרו לו בכרעי המיטה שישתה חלב משחרית לשחרית. אחרי זמן נכנסו חבריו לבקרו וכשראו את העז שקשורה למיטתו, יצאו ואמרו לו שלא יכנסו לביתו של אותו חסיד כי יש שם ליסטים מזוין, רואים שבהמה שמסתובבת בשדות ואוכלת גזל זה כמו ליסטי וסכנה גדולה.

אצל ראובן אנו מוצאים מתי שהלך והביא את הדודאים, אומר המדרש (שם, ב) שהקפיד הקפדה גדולה לקחת את זה ממקום הפקר, שלא שייך לאף אחד. לראובן הייתה את המידה של חנוך לנער על פי דרכו בצורה גדולה ביותר, שלא יהיה לו אף נדנוד של גזל והכל יהיה נקי אצלו בצורה חזקה ביותר, משום כך ההשפעה של דבר זה לא רק השפיעה עליו כשהיה ילד צעיר והלך להביא דודאים, אלא השפיעה על בני בניו אחריו ששבטו פחדו להיכנס לארץ ישראל כדי שהצאן והבקר הגדול שלו ילכו לרעות בארץ ישראל בשדות זרים.

אם כך מהסבא הגדול ראובן שחונך בצורה קדושה וטובה בביתו של יעקב אבינו, שנוזהר לקחת את הדודאים רק ממקום הפקר ולא לגעת בגזל, משם השתרשה בתוכו הזהירות מהגזל ונזהר מלהביא לארץ ישראל צאן ובקר שנקראים ליסטים, כי הרבה פעמים הם נכנסים לשדות זרים ואוכלים. לכן עמדו וביקשו שבט ראובן ממשה רבנו שלא להיכנס לארץ ישראל, כי בארץ ישראל הדין של הגזל קשה ביותר ובחוץ לארץ זה היה מקום הפקר שלא שייך לאף אחד, אחרי שנכבש מסיחון ועוג וכך לא להיכנס לאיסור של גזל.

ועוד אפשר לדקדק ולראות את הזהירות של בני ראובן ובני גד מגזל, מתי שביקשו ממשה רבנו להישאר לגור בחוץ לארץ אמרו "גְּדַרְתָּ צֹאן נֶבְיָהּ לְמִקְנֵנוּ פֶּה וְעֵרִים לְטַפְּנוּ" משה רבנו כעס ואמר להם למה הזכרתם את הצאן והבקר לפני המשפחות, קודם הייתם צריכים להזכיר את המשפחות ואחרי כן את הצאן והבקר. ידוע מה ששואל

רבי מנחם מנדל מרימינוב הרבה פעמים רואים צדיקים גדולים שהלכו בקדושה וטהרה בדרך השם שיצאו להם ילדים לא טובים, ילדים מקולקלים בעלי מידות רעות, למה זה כך?

אלא עונה רבי מנחם מנדל מרימינוב הסיבה לכך היא כי ההורים לא הקפידו מספיק בכסף שקיבלו מהתלמידים שלהם ומהחסידיים שלהם ונגעו בכסף שלא הגיע להם. מתי שאדם נוגע בכסף שלא שלו ולא מגיע לו, הכסף הזה כוח הפועל בנפעל נכנס ומקלקל את הילדים של האדם. אם רואים אדם צדיק וחסיד שהילדים שלו יוצאים לתרבות רעה זה סימן שנגעו בכסף לא הגון, ברגע שהאדם מאכיל את בניו כסף שלא הגון הבנים שלו יוצאים לתרבות רעה.

לכן שבט ראובן וגד שנוהרו זהירות גדולה ביותר מאז שראובן היה ילד קטן ויצא להביא את הדודאים ממקום הפקר שלא יקח גזל ויגע בדבר שלא שלו, נשאר חקוק חזק אצל זרעו של ראובן ולכן ביקשו נחלה בחוץ לארץ. כך גם ביקשו על הצאן והבקר לפני המשפחות, כי ידעו שאם הצאן והבקר יגעו בגזל, בוודאי שהילדים לא ילכו בדרך השם. אדם שפרנסתו בצורה ישרה ונאמנה עם אמונה בהשם, אז ילדיו ילכו בדרך טובה.

אבל אדם שפרנסתו בגזל, בשקר ובמחלוקת, בדרכים לא טובות, גם אם הוא צדיק וחסיד, הוא גורם לפגם גדול בילדים שלו שלא יראה מהם נחת, שלא ילכו בדרך השם ובדרך טובה. ארור עושה מלאכת חברו רמיה, אדם שעושה את המלאכה של חברו רמיה, הוא בגדר של ארור. לכן כל אחד יקפיד בכל כוחו שכל מעשיו יהיו לשם שמיים

וההתנהגות שמתנהג יהיו ביושר והגינות וכך זה ישפיע על בניו ועל זרע וזרעו עד עולם.

**"וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּמָה
מְאֹד"**

**בזכות שהקפידו שבט ראובן ושבט גד
לאכול רק מן זכו למקנה רב ועצום**

התורה הקדושה אומרת לנו בפרשת השבוע "וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּמָה מְאֹד" נבוא ונשאל למה התורה מציינת שלשבט ראובן ושבט גד היה מקנה רב, מאיפה היה להם מקנה רב?

כתוב בספרים הקדושים מתי שבני ישראל היו במדבר ואכלו את המן, באחד הימים באו למשה ואמרו "וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כָּל בְּלִתֵּי אֶל הַמֶּן עֵינֵינוּ" (במדבר י"א, ו) נמאס לנו לאכול את המן, רוצים לאכול בשר. משה רבנו אומר לקב"ה שהוא לא יכול לחיות ומעדיף למות, אין לו מאיפה להביא להם בשר. הקב"ה אומר למשה לאסוף שבעים זקנים ויביא לעם ישראל בשר, משה רבנו לא יכל להביא להם בשר בכוחות עצמו, משה היה כולו קדוש ויכל להביא רק מן. הביאו שבעים זקנים שגם יש להם גשמיות, כי אדם עם גשמיות יכול להביא גשמי והם הביאו את הבשר.

להרבה אנשים מעם ישראל היה גם צאן ובקר, שחטו והתחילו לאכול בשר. שבט גד שהיו קרובים לרב שלהם

משה, לא הסכימו לאכול בשר ואכלו רק את המן מהשמיים, לכן היה להם הרבה צאן ובקר כי לא שחטו שום בהמה.

**"אם מִצָּאֵנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְיָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
לְעַבְדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן"**

**אדם שמזלזל בדבר בסופו יענש באותו
דבר**

בפרשת השבוע התורה הקדושה מספרת לנו שעם ישראל התקרבו לארץ ישראל, התחילו לדבר על כיבוש הארץ והחלוקה לנחלות ואז באים שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו ומבקשים ממנו "אם מִצָּאֵנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְיָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן" להישאר לגור בחוץ לארץ. והתורה אומרת "וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גָד עֲצוּם מְאֹד" לבני ראובן ובני גד היה מקנה גדול מאוד ורבותינו הקדושים מדקדקים ואומרים ובראשם רבי שמחה בונים מפשיסחא שאומר שהתורה נקטה דוקא בלשון "וּמִקְנֵה רֵב" בגלל שהיה להם קניין רב שלהם, במשה רבנו. הרגישו קשר גדול לרב שלהם, הייתה להם דבקות חזקה ביותר במשה רבנו ודבקו גם הם בדרך הענווה של משה רבנו, לכן ביקשו להישאר מחוץ לארץ ישראל איפה שיקברו את משה רבנו.

אבל משה רבנו כעס עליהם ואמר להם "הֲאֵחִיכֶם יְבָאוּ לְמִלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹה" האחים שלכם ילכו לכבוש את ארץ ישראל ואתם תישארו בחוץ, זה דבר שלא יעלה על

הדעת. אמרו השבטים למשה רבנו שרק אחרי שיכבשו את הארץ הם יקבלו את החלק שלהם שרוצים בחוץ לארץ. השבטים ביקשו ממשה רבנו לקבל את הנחלה בחוץ לארץ עוד לפני הכניסה לארץ וגם אם צריך ללכת למלחמה הם ילכו למלחמה, אבל קודם יקבלו החלק שלהם. אבל משה רבנו לא הסכים אלא רצה שילכו קודם למלחמה, עם ישראל יכבשו את הארץ ויחלקו את הארץ ורק אחרי הכיבוש והחלוקה יקבלו את השטח בחוץ לארץ. אם כך צריך להבין למה הם ביקשו את השטח לפני שיוצאים למלחמה ולמה משה רבנו התעקש שרק אחרי המלחמה?

אז אולי אפשר לבאר ולומר כך, הרמב"ם אומר (הל' מלכים ומלחמות ז, טו) וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד, מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעו רעה ויבנה לו בית נכון בישראל ויזכה לו ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא. אדם שיוצא למלחמה צריך לצאת במסירות נפש בלי פחד ובמסירות נפש וחושב רק על כבוד השם ורצון השם וילחם בכל כוחו, אם ילך לא יקרה לו שום נזק ודבר רע ובוודאי שידו תהיה על העליונה וינצח ויזכה לדברים גדולים ביותר.

אבל ידוע שיש לאדם בעיה לעשות את המעשה לשם שמיים בלי אף מחשבה של עצמו, ברגע שהאדם מתחיל להכניס מחשבות ועניינים פרטיים שלו, הוא מאבד את כל הטוהר של המצוה והדבר הטוב שהוא עושה. אדם שמקיים מצוה והוא חושב על ההנאה הפרטית והנחת שתהיה לו מתוך המצוה, הוא הורס את המצוה כי היא צריכה להיות לשם שמיים. ברגע שהאדם מכניס מחשבות

ורצונות פרטיים שלו, הוא מקלקל ומאבד את הכוח של המצוה שמקיים.

על פי זה אפשר לפרש ולומר, לשבט ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה היה קניין ברבם, היו קשורים במידות של משה רבנו, בענווה ובפשטות שהייתה בו שלא החזיק מעצמו כלום. השבטים האלו שהיו להם מידות כמו משה, פחדו לצאת למלחמה כי אמרו אם אנחנו נקבל את השטח של המלחמה רק אחרי המלחמה אז עכשיו נילחם עם אינטרס פרטי, שרוצים שטח אדמה ובית שיהיה בשבילנו ואז המלחמה לא תהיה קדושה ולשם שמיים, אלא תהיה מלחמה עם אינטרס כדי לקבל את הבית אחרי המלחמה.

לכן באו למשה רבנו ואמרו לו אנחנו נבוא ונלחם נעשה את הכל, אנחנו נעבור ראשוניים במלחמה, אבל תתן לנו את השטח אדמה בחוץ לארץ לפני המלחמה. אבל משה סירב ואמר להם שילחמו ואז יקבלו את החלק שלהם כי גם האבות שלהם המרגלים, היו צדיקים ומרוממים מעם והלכו לרגל את ארץ ישראל והביאו את דיבת הארץ רעה וקלקלו את הכל. אי אפשר שהאדם יסמוך על עצמו ויחשוב שיעמוד בדבר וְאֵל תִּאֱמָן בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ (אבות ב, ד) אומר להם משה רבנו עכשיו אתם צדיקים ביושר ובנאמנות, אבל אולי מחר יתקרר לבכם ולא תרצו ותקלקלו את הכל, לכן אומר להם משה השטח שאתם רוצים לא שלכם, התנאי הוא רק אחרי שנכבוש ונחלק את ארץ ישראל אז תקבלו את השטח שלכם בחו"ל.

המלחמה לכבוש את ארץ ישראל הייתה קדושה ומיוחדת, כל שטח בארץ ישראל הוא כנגד הלכה בתורה,

כנגד פסוק או פרשה בתורה הקדושה. מתי שהשבטים יצאו למלחמה, הם כבשו את הארץ על פי הלכות ועל פי התורה הקדושה אזור אחד בארץ ישראל כנגד ספר בראשית, אזור שני כנגד ספר שמות, כל ארץ ישראל הייתה מחולקת ע"פ פרשות ועל פי התורה הקדושה. לכן משה רבנו חשב בדעתו כיבוש ארץ ישראל זה כמו מתן תורה, כל עם ישראל עמדו בהר סיני וקיבלו את התורה. לא הייתה אף נשמה של יהודי שלא הייתה במתן תורה, כל נשמות עם ישראל היו בהר סיני וכך הקב"ה נתן להם את התורה כשכולם מתחת להר סיני.

אותו דבר הכיבוש של ארץ ישראל, כל היהודים בעולם השתתפו במלחמה הזו, כי לכל יהודי יש אות ושורש בשטח אדמה בארץ ישראל. אם יהודי אחד לא יהיה במלחמה, אז יהיה חסר חלק אחד מארץ ישראל, כולל שבטי ראובן גד וחצי המנשה שגם להם יש חלק בארץ ישראל ואם הם לא במלחמה, אז השורש נשמה שלהם שזה חלק מהתורה הקדושה יש שישים ריבוא א'ותיות ליתורה וכל אות בתורה היא כנגד כל יהודי וכנגד שטח בארץ ישראל, אז גם לשבטים אלו יש אות בתורה הקדושה וחלק ונחלה בארץ ישראל.

אם לא יהיו במלחמה, לא יוכלו לכבוש את השטח אדמה הזה בארץ, לכן משה רבנו חייב אותם שיבואו למלחמה כדי שלא ירץ לבכם פתאום ויפחדו לצאת למלחמה כשידעו שיש להם את השטח שלהם כבר בחוץ לארץ, כי גם המרגלים היו צדיקים ורך לבכם ודיברו לשון הרע על ארץ ישראל.

ומה שהם אמרו שרוצים לב טהור ופוחדים לא לצאת למלחמה לשם שמיים ועם אינטרס פרטי, כי הם אנשים עם קניין במשה וענווה כמו של משה, על זה משה רבנו לא היה מוכן להתפשר ובגלל זה לתת להם את החלק שלהם בחור"ל. משה רבנו אמר להם שיצאו כמו כולם, יכניעו וישעבדו את המידות שלהם והם לא שונים מכולם. אז הסכימו השבטים לתנאי הכפול שעשה משה ויצאו למלחמה ורק אחרי שכבשו וחילקו את הארץ קיבלו את השטח שרצו.

אבל המדרש אומר (במדב"ר כב, ו) וְכֵן אֵתָהּ מוֹצֵא בְּבִי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן שֶׁהָיוּ עֹשִׂירִים וְהָיָה לָהֶם מִקְנֶה גָדוֹל, וְחֻבְנוּ אֶת מְמוֹנָם וַיֵּשְׁבוּ לָהֶם חוּץ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ גָּלוּ תַחֲלָה מִכָּל הַשְּׁבִיטִים. ששבט ראובן גד וחצי שבט המנשה היו עשירים גדולים ביותר והיו מחבבים את הממון שלהם יותר מארץ ישראל, לכן נענשו שנפלו שמונה שנים בשבי ואיבדו את בתיהם לפני שנחרב הבית וארץ ישראל נפלה בידי הגוים, משום שלא כיבדו את ארץ ישראל. מי שמזלזל בדבר בסוף הוא נענש בדבר, השבטים ראובן גד וחצי שבט מנשה זלזלו בישוב ארץ ישראל, לכן נפלו בגלות שמונה שנים לפני עם ישראל.

וכך גם מובא בגמרא (ברכות סב:) אמר רבי יוסי ברבי חנינא כל המבזה את הבגדים, סוף אינו נהנה מהם. הנביא מספר על שאול המלך שרצה להרוג את דוד, באחד הימים דוד התחבא במערה ושאול נכנס למערה להתפנות לעשות את צרכיו, "וַיִּקֶם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת כַּנְּף הַמַּעֲלֵל אֲשֶׁר לְשָׂאוֹל בְּלֵט" (ש"א כד, ד) דוד המלך בא מאחוריו בשקט וחתך לשאול את

המעיל. מתי ששאל יצא מהמערה, יצא אחריו דוד ושאל אותו למה הוא רודף אחריו ורוצה להרוג אותו, שאול היה בידיים של דוד שיכל להרוג אותו, והראה לו את המעיל של שאול שדוד חתך ויכל גם לדקור אותו ולהרוג אותו.

על זה שחתך דוד המלך את הבגד של שאול נענש **"וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בְּאֵימִים וַיִּכְסְהוּ בְּבָגְדִים וְלֹא יָחַם לוֹ"** (מל"א א, א) אפילו שדוד המלך עשה את זה לשם שמיים ורצה להראות לשאול שהוא סתם רודף אחריו והוא לא התכוון לכוונה רעה, נענש דוד שבסוף ימיו כיסו אותו בבגדים כשהיה זקן ועדיין היה קר לו ולא יכל להתחמם מהבגדים, כי זילזל בבגדים וחתך את הבגד של שאול המלך.

מובא בשו"ע (או"ח קפ, ד) אף על פי שמותר לאבד פרורין שאין בהם כזית, מכל מקום קשה לעניות. אדם שמזלזל בפירורים של הלחם, אפילו פירורים שלא אוכלים אותם האדם צריך להיזהר בהם לאסוף אותם, כי דבר זה יכול לגרום לאדם ח"ו להיות עני. וכך אומרת גם הגמרא (שבת כג): אמר רבא דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן, דמוקיר רבנן הוו ליה חתנותא רבנן. אדם שמרחם על תלמידי חכמים יהיו לו בנים ת"ח ומי שמכבד תלמידי חכמים יהיו לו חתנים ת"ח. לכן האדם צריך להיזהר בכל מה שעושה, מי שמזלזל בדבר נענש בדבר ומי שמכבד דבר הוא זוכה לכבוד של הדבר.

ומסופר על החתם סופר שבסוף חג סוכות באו אליו שני תלמידים שבאו להיבחן לשיבה שלו. החתם סופר בחן אותם ומתי שיצאו מהבית, החתם סופר ראה שבחור אחד עשה עיקוף גדול כדי לא לדרוך על הסכך של הסוכה ואילו הבחור השני דרך על הסכך של הסוכה. לקח החתם

סופר את אותו בחור שלא דרך על הסכך להיות תלמיד בישיבה שלו ואת התלמיד שדרך לא קיבל לישיבה, כי דרך על מצוה וזה סימן שלא מכבד מצוות ומזלזל בהן. שבטי ראובן וגד וחצי שבט המנשה שזילזלו בארץ ישראל נלקחו בשבי שמונה שנים לפני עם ישראל לגלות.

על זה אומר הנביא (ישעיה סו, י) **"שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוֹשׁ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֵיהָ"** ועל זה אומרת הגמרא (תענית ל:): כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה. אדם שמתאבל על ירושלים ורואה את חורבן בית המקדש ומרגיש צער על החורבן, יראה בשמחה של ירושלים. מי שלא מצטער על חורבן בית המקדש לא יראה בשמחה של ירושלים. לכן האדם צריך להיזהר בכל דבר, כל דבר שהאדם מכבד אותו הוא זוכה בו. דבר שהאדם מזלזל בו הוא בסוף מאבד אותו.

ועוד בימים אלו שהאדם צריך לעשות בהם חשבון נפש גדול על כל המעשים שלו וההתנהגות שלו, בית המקדש נחרב על שנאת חינום שזה דבר חמור וקשה ביותר. הגמרא אומרת (זימא ט:): **שבית המקדש הראשון נחרב בגלל ג' עבירות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים ובית שני נחרב בגלל שנאת חינום.** אומרים רבותינו שיש קשר בין חורבן בית ראשון לשני, את שלושת העבירות בבית ראשון עשו חלק מעם ישראל, היה חלק שני מעם ישראל שהיו צדיקים ופרושים והם שנאו את האנשים שעברו על השלוש עבירות הללו.

אבל השנאה הזו לאט לאט התפתחה והתדרדרה, עד שהתרגלו בעם ישראל שאחד ישנא את השני. זה התחיל

כשנאה לשם שמיים לשנוא את הרשעים, אבל לא שמו גבול לשנאה של הרשעים וזוה נכנסה מידה רעה לשנוא אחד את השני וזה המשיך עד חורבן בית שני. בחורבן בית שני כבר לא היה צריך סיבה למה לשנוא, כי כבר שנאו אחד את השני דבר שהתחיל לשם שמיים.

לכן בימים אלו האדם צריך להיזהר מכל דבר של מחלוקת ושל שנאה, מי שנוגע במחלוקת בסוף זה שורף את כל משפחתו, את פרנסתו ואת כל מה שיש לו. יש הרבה אנשים שהולכים בשם התורה, בשם המצוות והמעשים טובים, בשם הצדקות ועושים מחלוקת ומדליקים שנאת חינם בעם ישראל. הם צועקים שזה בשם התורה, אבל זה בשם החורבן והאינטרס הפרטי והעניינים האישיים של האנשים וכך נגרם חורבן גדול והרס גדול לאדם למשפחתו ולקרובים שלו. בימים אלו האדם יעבוד עבודה עצמית חזקה להתרחק ממחלוקת, להתרחק משנאת חינם ולהידבק בקדושה ובמצוות.

הכוח של מחשבה לא טובה מסוכן ביותר ויכול להביא את האדם להרס גדול

רבי מנחם מנדל מרימינוב שהיה קודש קודשים והיה מלאך השם צבאות, אומר יסוד גדול לעניין להינצל ממחשבות פיגול. ידוע שמחשבות לא טובות הן ההרס הגדול של האדם ומי שחושב מחשבות רעות, ח"ו של דברים לא טהורים, הוא הורס את כל הנשמה שלו. זה כמו כלי, יש כלים חיוניים ויש כלים פחות חיוניים. המוח של האדם, הנפש של האדם, זה הכלי החיוני ביותר. ואם אדם הזיק ליד שלו, זה חמור, זה קשה, אבל זה פחות חיוני מאדם שפגע בנפש שלו. ומחשבות רעות, אדם שחושב ח"ו מחשבות לא טובות, זה פוגם בכל הנפש שלו, זה פוגם בכל המהות שלו.

רבי מנחם מנדל מרימינוב אומר סגולה גדולה להינצל ממחשבות לא טובות, ממחשבות ח"ו מקולקלות שהן הרס איום ונורא, לומר את כל הפרשה של העניין של הגעלת כלים 'וַיֹּאמֶר אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצֵּבָא הַבָּאִים לְמַלְחָמָה זֹאת חֶקֶת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה. אַךְ אֶת הַזֵּהָב וְאֶת הַכֶּסֶף אֶת הַנְּחֹשֶׁת

אֶת הַבְּרִזָּל אֶת הַבְּדִיל וְאֶת הָעֶפְרָת. כֹּל דְּבַר אֲשֶׁר
יָבֵא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהַר אַךְ בְּמֵי נְדָה יִתְחַטָּא
וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֵא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמַּיִם. וְכִבֶּסְתֶם
בְּגֵדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְטָהַרְתֶּם וְאַחַר תָּבֹאוּ אֶל
הַמִּצְחָנָה" (במדבר לא, כא-כד). הפרשה של הגעלת
כלים היא התיקון של מחשבות לא טובות. מי
שיש לו ח"ו מחשבות של פיגול, התיקון של
מחשבות פיגול, התיקון של מחשבות רעות של
עריות, מחשבות רעות של דברים לא טובים, זה
לומר את הפרשה של הגעלת כלים. זה יסוד גדול
לתקן את הנפש ממחשבות פיגול ומחשבות לא
טובות.

**יוצאי המלחמה רצו לתקן את עצמם גם
אם ח"ו הייתה להם מחשבה לא טובה**

מצאנו בפרשת מטות, מתי שהקב"ה ציווה
את משה רבינו לצאת למלחמה על מדיין, זאת
הייתה מלחמה לא פשוטה, מלחמה קשה ביותר.
אחרי שמדיין קלקלו את בני ישראל בעריות,
וגרמו למגיפה שעשירים וארבע אלף איש מתו
מעם ישראל והיה זמן מסוכן וזמן קשה ביותר,
הקב"ה אמר למשה רבינו שיצאו למלחמה.
וכל החיים של משה רבינו היו טמונים ותלויים

במלחמה הזו, כי הקב"ה אמר למשה רבינו, אחרי שתסיים את המלחמה הזאת תיפטר מן העולם, ואז משה רבינו לכבודו של הקב"ה יכל להישאר עוד הרבה שנים חי, אם היה גורר את המלחמה ולא יוצא מהר למלחמה, אז היו עוד חייו של משה רבינו ארוכים ומשה רבינו היה יכול לחיות עוד הרבה שנים.

אבל משה רבינו שהיה עבד נאמן של הקב"ה, משה רבינו היה כל כולו אמונה ואהבה ומסירות, ולכן הקב"ה קרא לו "עבְדִי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא" (במדבר יב, ז). למשה הייתה נאמנות מוחלטת לריבון העולמים, נאמנות מוחלטת להקב"ה. וברגע שהקב"ה אמר לו שבמלחמה הזאת החיים שלו תלויים במלחמה ומתי שיסיימו את המלחמה משה יאסף אל עמו, משה יפטר מן העולם, משה לא התמהמה, רץ לבני ישראל וציווה מהם לאסוף מכל שבט "אֶלֶף לְמִטָּה" (במדבר לא, ד) אלף חיילים קדושים, צדיקים, טהורים, שהם יצאו למלחמה.

ורבותינו הקדושים (סוטה מד:): כל כך מדגישים את הצידקות של אותם חיילים שאף אחד לא היה מניח תפילין של ראש לפני תפילין של יד, כביכול אצלם הכל היה בדקדוק גדול ביותר. הם

הלכו למלחמה, ניצחו את המלחמה והשאירו את הנשים. מתי שחזרו, משה רבינו פחד וחשש שמא השאירו את הנשים כי זה יצר הרע, ורצו לחטוא או חטאו ומשה רבינו כעס כעס גדול על יוצאי המלחמה. ואז הראשים באו ואמרו למשה ח"ו אף אחד, כולם היו טובים מאד וכולם שמרו וכולם היו בהקפדה גדולה ומה שאנחנו עכשיו באים ורוצים להקריב קורבן לפני הקב"ה, זה לא ח"ו שחטאנו או חטאו או עשו משהו לא טוב. עשינו את הכל כמו שצריך, אבל אולי בתוך המלחמה מישהו הייתה לו מחשבת פיגול, מישהו היה לו הרהור לא טוב, לכן רוצים להביא קורבן, לכן רוצים לתקן את עצמנו במאה אחוז גם במחשבה.

וצריך לדעת שהכוח של המחשבה יש לה כוח גדול ביותר. מחשבה זה כמו זריעה, מתי שאדם זורע משהו באדמה, הוא לא רואה מה שהוא זרע. הוא שם משהו קטן באדמה, מכסה את זה בחול ולא רואה את זה. כך גם המחשבה, מתי שאדם חושב משהו לא טוב, לא רואים את זה, לא שומעים מזה, זה בין האדם לבין הקב"ה. ומתי שבאו ראשי המלחמה, הצדיקים שבדור ואמרו למשה שרוצים להקריב קורבן, הקורבן

היה לא קורבן פשוט על עבירה או על משהו לא טוב, אלא אולי חשבו מחשבת פיגול, מחשבה לא טובה והכוח של מחשבה לא טובה הוא הרס וחורבן ושבר גדול ביותר שקשה ואי אפשר לתקן אותו.

הרבה פעמים רואים אנשים שכלפי חוץ הם צדיקים וחסידים ויראי השם, אבל במחשבה הלא טובה שהם חושבים, הם זורעים חורבן גדול גדול שגם לא רואים אותו בטווח הקצר, בטווח הארוך הוא נפער ונבנה משהו רע ממחשבה לא טובה שטמנו, ממחשבה לא טובה שעשו.

ולכן גם ממחשבה רעה אדם צריך לעשות תשובה, ואדם צריך לתקן את עצמו ולטהר את עצמו ולקבור ולהמית את המחשבה הלא טובה שחשב. ולכן משה רבינו שהיה קודש קודשים ולא הייתה אצלו שום מחשבה ושום הווא אמינא של מחשבה לא טובה, הוא לא הבין את כל העומק של הדבר הזה של מחשבה לא טובה ולכן הסבירו לו ראשי המטות, שמביאים קורבן לתקן את העומק של המחשבה. לכן אומר רבי מנחם מנדל מרימינוב שבן אדם שח"ו מרגיש שמחשבות לא טובות משתלטות עליו או נכנסות לתוכו, צריך לקרוא את הפרשה

שהתורה הקדושה אומרת על כל העניין של הטוהר, העניין של הטיהור של מה שהיה במדיין, והדבר הזה הוא מטהר את הנפש ומזכך את הנפש ומרומם את הנפש למקומות גבוהים ביותר.